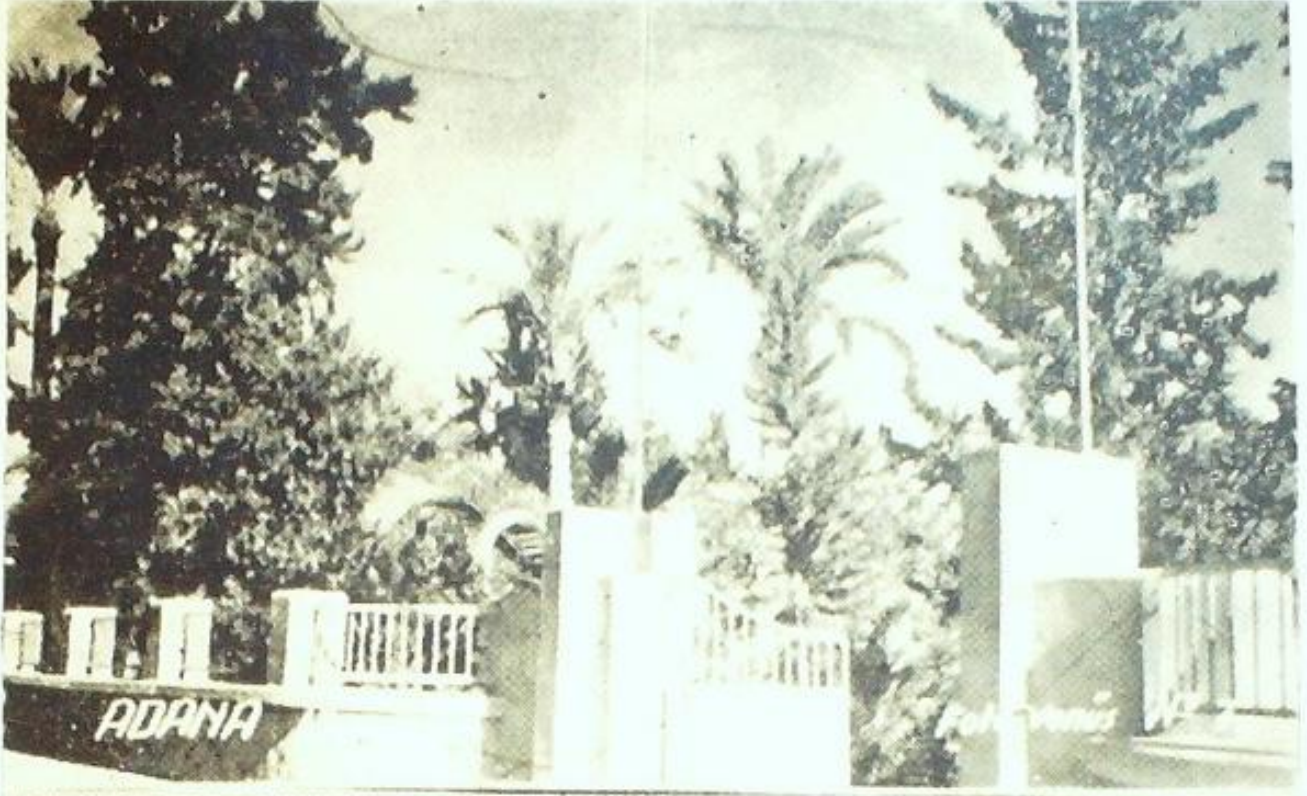

Görüşler

Görüşler

ADANA HALKEVİ

TARAFINDAN ÇIKARILIR
AYLIK KÜLTÜR DERGİSİ

I. nci TEŞRİN

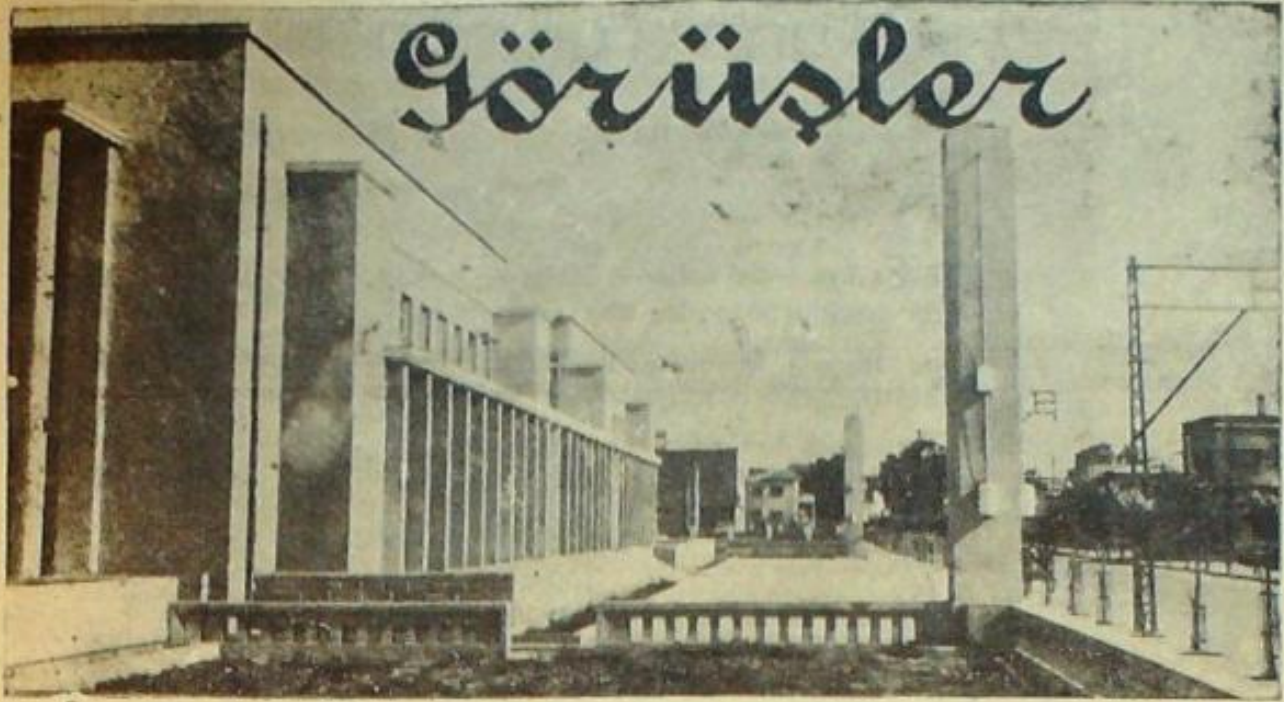
Sayı: 46

İçindekiler

Cümhurreisimizin 19 uncu Cümhuriyet nutku
Başvekilimizin 19 uncu Cümhuriyet Bayramını
açış nutku

<i>Tuna Türküsü (Şiir)</i>	<i>Mehmet Deligönül</i>
<i>Mukaddes Emanet (Şiir)</i>	<i>Cemal Oğuz Öcal</i>
<i>Geleceksin (Şiir)</i>	<i>Şükrü Enis Regü</i>
<i>Doktor Rıza Nur</i>	<i>Cemal Oğuz Öcal</i>
<i>Üç Damla (Şiir)</i>	<i>Ziya Hazer</i>
<i>Bir Resimki (Şiir)</i>	<i>Sami Gürlev</i>
<i>Eshab-ı Kehf'in Tarihçesi</i>	<i>Naci Kum</i>
<i>Türk Dili</i>	<i>Behçet Altın</i>
<i>Efsus (Şiir)</i>	<i>Hüseyin Şaşırılmaz</i>
<i>Ata Sözleri</i>	<i>Cemal Oğuz Öcal</i>
<i>Yüzme Yarışları</i>	<i>Osman Seval</i>
<i>Halkevi Çalışmaları</i>	
<i>Halkevi Haberleri</i>	

Cumhurreisi Millî Şef İsmet İnönü'nün 19 uncu Cumüriyet
Bayramında söyledikleri Tarihî Nutuk :

Aziz Vatandaşlarım ;

Cumhuriyet bayramını hepinize candan sevgilerle kut-
luyorum. Dünya felâketinin dördüncü senesinde büyük Türk
milleti, bir çok darlığa ve çok şikâyet ettiğimiz sıkıntılara
rağmen dinç, millî iradesi sağlam bir hâlde, milletler arası
âleminin saygılı gözleri önünde dimdik duruyor. Milletimizin
bünyesindeki kuvvet ve memleketimizin içindeki varlık en
şiddetli sıkıntıları yenecek kadar kudretlidirler.

Aziz Vatandaşlarım ;

Her mücadelenin temeli kendimize ve milletimize gü-
venmektir. Bütün mücadelelerin en büyük hedefi, millîti
selâmete erdirmektir.

Bütün dikkatler millî bütünlüğün muhafazasına döndürül-
meli, bütün sıkıntıların çareleri elbirliği ile çalışmanın feyizli
yolunda aranmalı; millete yapılacak en tesirli düşmanlığın ken-
disine itimadı sarsmak olduğunu biran hatırdan çıkarmamalıdır.

Aziz Vatandaşlarım ;

Bir ateş kasırgası bütün dünyayı yakarken bizim bu un

Tuna Türküsü

"Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik,,

— Yahya Kemal —

Bin atlıya —bir kafil— bizler de katıldık.

Bir kanlı şafaktan hız alıp ufka atıldık.

Bir lahza korkunç palalar çıkmada kindan,
Dağlar, ovalar ürperiyorlar bu akından.

Toplandımı her çehrede, bayrak gibi al kan,
Çınlatmadayız haykırarak gökleri her an.

Coştuk, zaferin verdiği bir neşe ve hızla;
İçtik Tunadan biz, kanarak atlarımızla.

Kanlarla bezenmiş pala; pas tutmadı kindan;
Geydik zaferin tacını, binlerce akında.

Bir kanlı şafaktan hız alıp ufka atıldık.

Bin atlıya —bir kafil— bizlerde katıldık.

Mehmet Deligönül

ortasında vakar ve haysiyetle yükselmemiz, kendi kendine olan bir tesadüf değildir. Milletın her şeyini ordusuna vermesi ve vatan selâmeti için her sıkıntıya katlanmak kabiliyetinde olması, büyük belâyâ karşı başlıca teminatımızdır.

Doğru yoldan sapan soysuzların, ne kadar marifetli ve hileli olurlarsa olsunlar, eninde sonunda her halde yakalanacaklarına zerre kadar şüphe etmeyiz.

Vatandaşlarım ;

Ordumuza, genç neslimizin örneği olan evtâtlarımıza sevgilerle ve yüreğimizin içinden gelen sarsılmaz güvenle bakıyoruz.

Pek çok kasırgaların hakkından gelmiş olan büyük bir milletin şuurlu ve iradeli evlâtları olarak bugünkü ve yarınki bütün sıkıntıları muhakkak altedeceğiz.

Cumhuriyet bayramını hepimize, mücafele iradelerimizi yenilemiş ve tazeleşmiş olarak kutluyorum.

Sayın Başvekilimiz Şükrü Saracoğlu'nun 19 uncu
Cumhuriyet Bayramını açış nutukları

Arkadaşlar,

Biraz sonra iki Cumhuriyet yılını e'ele göreceğiz. Çünkü Cumhuriyetin 19 uncu yılı yerini 20 nci yıla bırakmağa hazırlanıyor.

Bulduğumuz yerden arkamıza dönerek bakacak olursak orada Cumhuriyetimizin Türk tarihine hediye ettiği büyük varlıkları görür, göğsümüzün kabardığını duyarız.

Kezalik bulduğumuz yerden önümüze ve ileriye doğru bakacak olursak orada da yenilecek zorluklar, aşılacak tepeler, önlenecek tehlikeler bulunduğunu görür ve hemen yüreklerimizin ve iradelerimizin bilenmeğe başladığını duyarız. Çünkü milletimizin hamuru daha ziyade çetin zorluklarla boğuşmak için yoğurulmuştur. Ve yenmek için fedakârlıklara hudut tanımaz. Onun için yapmağa hazır olduğumuz fedakârlıklarla önümüzdeki yılın çetin zorluklarını behemhal yeneceğiz ve Cumhuriyetimizin damgasını bu yıla da mutlaka vuracağız. Çünkü bütün dünya biliyor ki Türk milleti her ihtimal için hazırdır. Atatürk yaşıyor, İnönü'ne de candan bağlıyız.

Arkadaşlar,

Vaktiyle padişahlar Türkiyesine varlık hakkı tanıyan kimse kalmamıştı; ne mutlu bizlere ki Cumhuriyet Türkiyesine bu hakkı tanımayan tek bir devlet değil, tek bir insan bile kalmadı. Acı ve tatlı bütün bu hakikatleri size söyledikten sonra Cumhuriyet bayramınızı açıyorum. Yolunuz aydın, bayramınız şen, neş'eniz bol olsun.

Mukaddes Emanet

— M. S. YANARTAÇ —

Baş iğmişken önünde yedi asır her zorluk,
Göçtü, bir çınar gibi, koca imparatorluk !..
Çatırdattı bu göçüş göklerini vatanın,
Duyunca silkindi Türk, nârasını «ATA» nın !..
Haykırdı kadın, erkek: «İhtilâl var, İhtilâl !..
Başbuğumuz Vahdettin değil, MUSTAFA KEMÂL!..
Alev alev bayrağım kızılıklarda yandı,
Bütün Türkler «Başbuğ» un etrafında toplandı !..
Dönünce anaların gözleri bir pınara,
Can verdi Ulu Tanrım bu devrilen çınara:
Saldı o yeniden kök, filiz, gövde, dal, budak;
İrkimin şahlanışı ısırttı «Garb» a dudak !..
Çekince âsî erler kınından palaları,
Kapandı ayağına: «Sultan» ı, «Lala» lazı !..
Birleşti siperlerde gâzilerle, şehitler,
Yeni bir nizam verdi dünyaya koç yiğitler !..
Dile gelince otuz asırlık şanlı mâzi,
Türkün kara bahtını ağarttı: BÜYÜK GAZİ !..
Kavuştuk sevgilimiz: İstiklâl, hürriyete,
Gönlümüzde yatan bu arslan: «CÜMHURİYET» e !..
Bugün bu genç, dinç arslan bastı yirmi yaşına,
Ona uzanan elin gelecek var başına !..
Can verir de ülküsü uğrunda Türk milleti,
Teslim etmez, yine o, «Mukaddes Emanet» i !..

Gemal Oğuz ÖCAL

Geleceksin

Geleceksin !..

Dökülmeden ayışığı eteklerden,
Yelken açmadan muhayyilemizde gemiler ;
Bir misafir bekler gibi gecelerden
Gözlerinde şefkat, avuçlarında merhamet,
Geleceksin !..

Geleceksin !..

Bırakıp beşiklere çocukluğumuzu;
Serpilmeden bahçelere uyku,
Dudaklara kilitlemeden davet,
Geleceksin !..

Geleceksin !..

Sarışın saçlarını öperken seher.
Bir dua okur gibi, mürdan ellerinle
Açarak gökyüzüne sedef rüyalarımızı,
Geleceksin !..

Yıllar Sonra

Gün doğar malihüyalara;
Yaprak döker rüyalarımıza defne dalı,
Dudaklarda lezzeti kalır sarhoşluğun..
Beklenir, böylece bir tozlu aynadan
Nasibimize eklenen bâkir gece
Uzanıp kollarına yorgunluğun .

Şükrü Enis REGÜ

DOKTOR RIZA NUR

Yazan : Cemal Oğuz ÖCAL.

Ölüm, son birkaç yıldır, en büyük insafsızlığını Türke yapıyor : 15 gün önce, büyük Türk, coşkun Türkçü Doktor Rıza Nur Beyi de kaybettik...

Eyet, daba dün aramızda canlı bir heykel gibi dolaşan Rıza Nur, bugün ebediyet âlemine göçmüş bulunuyor. Ansızın uğradığımız, bu telâfisi güç felâketten dolayı acımız büyük, yasımız sonsuzdur. Bununla beraber mukadderata boyun eğmekten, bağırımıza taş basmaktan başka çaremiz yok. Fert ölür, millet yaşar; yüce Türk milleti sağolsun ! ..

Rıza Nur, 1879 da Sinopta doğdu. Hâlis Türk olan ailesinin 250 yıllık bir şeceresi vardır. Rıza Nur, 1902 de, askerî tıbbiyeden yüzbaşı olarak çıktı. Bir yıl sonra Kolâğası, daha sonra da binbaşı oldu. Gülhane hastanesinde çalıştı. Doçentlikten, kısa bir zamanda, profesörlüğe yükseldi. Bu sıralarda askerlikten ayrılarak, siyasi hayata atıldı. Sinop mebusu olarak İttihat ve Terakki Partisinde yer aldı. Çok geçmeden bu partiden ayrılarak bir Muhalif Parti kurdu. Heyecanlı nutukları ve ateş püsküren kalemiyle İttihat ve Terakki Partisine şiddetle hücum etti. Bu yüzden bir çok nicketlere uğradı. **(Kaleminden kan ve zehir damlıyor, vücudun memleketin asayişine muzurdur.)** diyerek, onu, hapis ve sürgün ettiler. Vatan ve millet için, yıllarca gurbet ellerinde kaldı. Fakat asla, yılgınlık eseri göstermedi. İçindeki mukaddes ateş, daha çok alevlendi : **(İttihat ve Terakki nasıl doğdu, nasıl yaşadı, nasıl öldü?)**, **(Hürriyet ve İtilâfın iç yüzü)**, **(Cemiyeti Hafiye)**, **(Gurbet Dağarcığı)** adlı kitaplarında, bu milletin Türk olmuyan, kanı ve südü bozuklardan neler çektiğini vak'a, delil ve vesikalarla anlattı. (1)

Yurd hasretiyle yanıp tutuştuğu Pariste ve Mısırdaki ken-

1 — Türk çocukları, yakın tarihimizin bu değerli vesikalarından dikkatle okumalı, hâdiselerden ibret dersi almalıdırlar.

Oni Türkoloji ilmine veren, bu alanda otuz ciltten fazla eser yazan Doktor Rıza Nur, mütareke yıllarında ana vatana döndü. Anadolu'nun çorak bağrında kopan mukaddes ihtilale ilk koşan hürriyet ve istiklâl âşıkları arasında o da vardı. Ankarada milli hükümet kurulduktan sonra birçok muahedelerin, bilhassa Lozan barış zaferinin imzasında hizmetleri görüldü. Bu büyük âlim, bu yaman diplomat bir defa Maarif Vekilliği, üç defa Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekilliği, üç defa da Hariciye Vekiline vekillik yapmış ve bu önemli devlet işlerinde büyük başarılar göstermiştir. Rıza Nur, Türk dilinin sadeleşmesine, talebelere Türk adlarının konulmasına, şuurlu gençlik arasında, . . . lükçülük ülkesünün yayılmasına, Hilâfetin ilgasına ve Lâiklik esasının teessüsüne çalışan büyüklerimiz arasındadır. Onun, daha tıbbiyede talebe iken inkilâp hareketlerine önyak olduğu da meşhurdur.

(Jön Türkler), onun içindeki sönmez Türklük ateşini büsbütün körüklemişlerdi. Heyecandan kabına sığmıyan genç tıbbiyeli, gördüğü bütün hak-sızlıklara karşı isyan ediyordu. Meşrutiyet inkilâbının doğmasında, onun büyük ve şerefli birpayı vardır. Bu inkilâbın ikinci günü, askerî tıbbiye talebesine muazzam bir miting yaptırdığı ev halkı galeyana getirdiği için Abdülhamidin baş tüfekçisi Mehmet paşa kendisini vurmak istemiş, fakat ülkü arkadaşları buna engel olmuşlardı. Hattâ bir

ÜÇ DAMLA

II

Onda, konduğu daldan uçamayan bir kuş hâli var!

III

Sokaktan geçen oyuncakçı'nın sesini duyan çocuğum, pencereye koştu ve ağladı.

III

Ateşsiz ocağı başında komşumun, ancak sesini ısıtabilecek bir şarkısı var:

« — Buna da şükür! . . . »

Ziya Hazer

aralık hâin Vahdettin'den idam cezası bile yedi. . . Ölüm bile Rıza Nurun içinde o kutlu ateşi söndüremiyor, tamtersine ona

sonsuz bir hız ve iman veriyordu. Böylelikle onun hayatı bitip tükenmek bilmiyen bir cidal içinde geçmiştir. Evet Doktor Rıza Nur, aşığı olduğu büyük Türk milletinin yüksek menfaatlerini korumak için; maddî, manevî bütün kuvvet ve kudret cihazlarını sefebrer etti. Hırsız, tembel, ahlâksız, miskin, korkak, muhteris, kodaman ve müstebitlere karşı — tıpkı Nâmık Kemal gibi — kalbinde sönmez bir kin ve nefret beslerdi. Türk olmuyan, fakat Türk geçinen dalkavuklara, Türk milletine binbir şekilde kötülükleri dokunan yabancı unsurlara, müthiş surette düşmandı. O, Türkün kat'i üstünlüğüne bir dine inanır gibi inanan, Büyük Türk Birliği Ülküsüne can ve yürekten sarılan, bu uğurda hertürlü acı ve ıstırahlara seve seve katlanan büyük bir Türktür. Bu büyük Türk, üstün ırkına olan sönmez aşkıını, 14 ciltlik (Türk Tarihi) nin başına yazdığı şu satırlarda, ne güzel anlatıyor : (Dünyada en büyük iftiharım, Türk yaratıldığımdır. Bu kadar tarih okudum, Türk kadar kahraman, mert, iyi yürekli, zeki ve akli selim sahibi insan, Türk kadar büyük ve yüksek bir tarihe malik bir millet göremedim. Türklük beadede sönmez, tükenmez bir aşktır.)

Rıza Nur'un bu ezeli ve ebedî aşkıını, şiirlerinde ilâhî bir mertebeye yükselmiş buluyoruz:

Ben Türke aşkımdan aklımı yitirdim,
Ona verdim bütün, kendimi yitirdim.

Yaşadım yine onun yüzünden,
Yandım : Ateşim onun özünden.

Kendim için değil bunların hiç biri,
Türk için yanmıştır bağrımın her yeri.

Bunu ben severek yaptım,
Ne yapım ? Türklüğe taptım;..

Sade Türk için ölmektir hevesim.
Onun uğrunda kesilsin nefesim.

Buradan gidince gökte güneşim,
Orada da Türkü sevmektir işim!..

Doktor Rıza Nur; para, mevki, şöhret ve ihtiras gibi bayağı şeylere, büyük bir nefes feragati ile, dirsek çevirmiş erkek bir Türk çocuğudur. Gençlik, onu, her bakımdan k e n d i s i n e örnek almalıdır. Türk matbuatının mert yazıcısı Peyami Safa, Türkçülük tarihinde bir abide ve bir dev azametiyle dimdik ayakta duran bu büyük Türkçü için şu satırları yazıyor: (Meşrutiyet inkilâbında Rıza Nur, Milli mücadelede Rıza Nur, Cümhuriyet inkilâbında Rıza Nur, memleket dâvalarının hepsinde fedakârlık şart olunca Rıza Nur Mevcut; fakat şeref ve mükâfat almak sırası gelince Rıza Nur nûmevcuttur, tarihimizin feragat faslında Rıza Nur meşhur, menfaat faslında meçhul bir simadır.)

Bu aziz ve mübarek simayı, Türk ırkının değerbilir çocukları hiçbir zaman unutmamalı ve unutturmamalıdır.

Temiz doğan temiz ölen rahmetli üstadın ne büyük bir aşkı, ne sarsılmaz bir imanı ve ne tükenmez bir enerjisi vardı. (80) ciltten fazla eserin müellifi olması, bunu isbata yeter bir delildir. Olağanüstü bir çalışma kabiliyetine sahip olan bu büyük insan hayatının son günlerinde, Türkçü Tanrı dağ dergisini çıkarıyordu. Onu pek çok yoran ve ölümünü çabuklaştıran bu dergideki ilmî, edebî ve içtimâî yazıları, hep Türklük için faydalı eserlerdi. Fakat ilim, ahlâk, fazilet, yurd severlik bakımından gençliğe tam bir örnek olan Rıza Nur, çok talihsiz bir adamdı. O da, birçok Türk büyükleri gibi, sağlığında lâ-yıkıyla anlaşıp taktir edilemedi. Tam tersine, birçok haksız ve yersiz taarizlere uğradı. Bu mürettep hücum ve tarizler kimi casus kimi satılmış kimi komünist, kimi vatan haini kimsele-den; yani bu milletin felâketine sebep olan bir takım gayri Türk atçaklardan geliyordu. (Bu çok önemli noktaya, ülkücü Türk gençlerinin dikkatini çekerim). Ne acıdır ki, son zamanlarda Türk milletinin kalbinde ve tarihinde birer heykel azametiyle oturan fikir san'at ve ülkü adamlarına saldırmak, yani ölü soyuculuğu yapmak, bir çeşit moda oldu. millet babası, hürriyyet kâhramanı, vatan şairi fedai Namık Kemal'e: Büyük Türk mütefekkeri, aziz Yalvaç Ziya Gök Alp'e; ellibeş bin mezarsız Türk şehidine şiirle bir abide kuran, Türk milletine

Bir Resimki

Bir resimki; dudaklarında mevsimlerin huzuru.
Henüz doğacak aylar saklıdır.
Bir resimki; çatlak duvarların.
İzdirabını avutur yanaklarında.
Bir resimki; kollarında büyü sabahın.
Gözleri merhametten parlak.
Bir resimki; şarkılarını bekler baharın,
Rüyasında günler açar yaprak yaprak.
Bir resimki; günahlar yüklenir ömrümüzden.
Odalar sessizliğinde davet.
Bir resimki; canlanır muhayyilemizden
Ve içimize dolar bereket.
Bir resimki; ALLAHİ görür gibidir
Namütenahi dünyalarda.
Bir resimki; çocuklugumun ninnisidir.
Sükûtu emziren odalarda....

Sami Gürlev

bir (İstiklâl Marşı) armağan eden Mehmet Akif'e; ne sırtlan-
ca ve ne çirkefçe saldırıldığını aktüalüteyi yakından takibe-
denler çok iyi bilirler. İşte, büyük âlim, eşsiz ülkü adamı,
muhterem doktor Rıza Nur Beğ de; kendisine Nebbaşca hü-
cum edilen bedbahd Türk büyüklerindedir. Fakat ne zarar?
İt ürür, kervan yürür. Kim ne derse desin, doktor Rıza Nur,
Türk ırkının sönmez bir nûrudur. Kalbi ve kafası bu nur ile
aydınlanan bir gençlik ordusu, onun yolunda, Atillâ orduların
hızıyla, ilerlemektedir.

Tansının esirgenliği üzerine olsun.

Adana — 22 / 9 / 1942

Cemal Oğuz ÖCAL

Eshab-i Kehf'in Tarihçesi

NACİ KUM

Müze Müdürü

Tarihi bir komşu şehrimiz olan Tarsus'ta mağaraları olduğu rivayet edilen Eshab-i Kehf hakkında şüphesiz hepimiz bilgi edinmek isteriz.

Kuran i Kerimde dahi kendilerine bir Sûre (1) tahsis olunan bu efsanevi yatırlar hakkında muhtelif kaynaklardan aldığım malûmatı ta'lif ederek Görüşlerin sayısız okuyucularına sunuyorum.

Bir takımı Halkevimiz kütüphanesinde bulunan (LÜGAT İ TARİHİYYE ve COĞRAFIYYE, Eser-i Ahmed Rifat) adlı ansiklöpedinin 194 üncü sahifesinde şu kayıtlar vardır :

* Siyaneti llâhiyyeye mazhar olmuş 7 zattır. Bunların 5'i, yahut 6 ısı Şark İmparatoru gaddar DESİYÜS, yahud Dakiyos'un dairesi mensupları nılan ve biri de çobandı. İşbu altı zat, henüz intişar eden Hıristiyanlığa dahil oldu. Merhum Dakiyüs, Hıristiyanlık aleyhinde şiddetli davrandığından bunlar onun korkusundan kaçıp ve yolda rastgeldikleri bir çobanı dahi isteğine binaen kabul ederek EFES, yahud EFSUS,un şark cihe-tine gidip bir mağarada saklandılar. Kuran tefsirlerinde tafsil edildiği gibi : Cenab i Hak bunları ve çobanın kelbini bir büyük uykuya daldırıp muhafaza buyurduktan 309 sene sonra uyandırarak o gün yine öldürdü. Uyku müddetleri hakkında Hıristiyanlar ihtilâf edip ekserisi 185 sene dediler. Bunların uyanmaları Hıristiyan mezhebine taraftar olan İmparator

1 — Kuranı Kerimin fasılları.

ÖDOSYON zamanındadır. Bu tarih hicretten 60 sene mukaddemdir.

Eshab i Kehfin İslâmlar arasında isimleri başka, Hıristiyanlar arasında başkadır. (Kardinal Osi) nin döa kitabıyla diğer kütübü Nasaraya göre isimleri ve İslâm beynindeki adları şunlardır :

<u>İslâmlar Arasında</u>	<u>Kardinal Osi Döa Kitabında</u>	<u>Bazı Hıristiyan Kitabında</u>
Yemliha	Malhos	Yemolihos
Mekselina	Maksimiyanos	Maksimiyanos
Meslina	Yuhana	Andaniyos
Mernüş	Martiniyanus	Martiniyanus
Debernüş	Dionisyon	Dionisyon
Sazenüş	Sarabiyon	Xakosnodyanus
Kefestetayyuş	Kostantin	Kostantinos
Kıtmir (Kelb)		

* *

Şimdi de Kuran-i Kerimin Kehif Sûresinin mealini alıyorum. (2)

Bu sure Mekkede nazildir. Ayetin Medinede nazil olduğuna dair de bir kayıt vardır.

Ayetin sebebi nüzulü : Siyer sahibi İbn-i İshak'ın rivayetine göre, Nadir İbn-i Haris isminde Kureyş'in Şeytanlarından birisi vardı. Hazreti Muhammede adavete kalkıştı. Dine davet edilenlere akıl öğretiyor ve Muhammede şu soruları sormalarını teşvik ediyordu :

— O fityelerden ki mağarada işleri ne idi? — Yani Eshab i Kehfi —

— O arzın fatihinin ki adı İskenderi Zülkarneyn idi. ?

— Ruhların aslından sorunuz ?

— İbn i İshakın bu rivayeti Hadisçilerce ihticaca salih değildir.

Binaenaleyh, bu sorulara Haktan nazil olan âyetlerle cevap veren Haz. Muhammed, Kehif Suresinde Allahın tebliğlerini ümmetine şöyle bildirdi :

2 — Hak dili Kuran dili. Elmalılı Ahmet Hamdi, C. III. Sh. 3217

" Hamd o Allaha ki kuluna kitab indirdi. Hem ona hiç bir yamıklık yapmaksızın. Dos doğru ledünnünden şiddetli bir be's ile inzar etmek ve salih ameller yapan müminlere şüûn müjdelemek için ki kendilerinde cidden güzel bir ecir var. Yoksa " Eshab-i Kehf-ü Rakim ,, (3) bizim ayetlerimizden bir acibe oldular mı sandın? O genç yiğitler vakta ki kehf'e çekildiler, de şöyle dediler : Ya rabbana, bizlere ledünnünden bir rahmet ihsanıyla ve bizim için işimizden bir muvafakiyet hazırla. Bunun üzerine müteaddit seneler Kehf'te kulakları üzerine yatırdık. Sonra da onları ba' settik ki hep bilelim : İki hizbin hangisi bekledikleri gayeyi iyi hesabetmiş?

Biz sana onların kıssalarını doğru olarak naklediyoruz : Hakikat bunlar, bir kaç yiğit Raplarına iman ettiler. Biz de hidayetlerini artırdık. Ve kalplerine rabıta verdik. O vakit ki ayağa kalktılar da dediler : Bizim Rabbimiz göklerin ve Yerlerin Rabbi. Biz ihtimali yok ondan başka bir ilâha tapmayız, doğrusu o surette cidden saçma söylemiş oluruz. Şunlar, şu bizim kavmimiz olacaklar. tuttular ondan başka ilâhlar edindiler. Onlara karşı açık bir bürhan getirselerdin ya? Artık bir yalanla Allaha iftira edenden daha zalim kim olabilir? Madem ki onlardan ve Allahtan maada taptıklarından uzletin ihtiyar ettiniz, o halde Kehf'e - mağaraya - çekilinki sizin için Rabbimiz rahmetinden kısmet neşretsin ve size işinizde bir kolaylık hazırlasın Bir de onları uyanıklar zannedersin. Halbu ki uykudalardır ve biz onları sağa, sola çeviririz ; köpekleri de medhalde, iki kolunu uzatmış, üzerlerine çaka varsan mutlaka onlardan ürker, kaçarın. Ve her halde onlardan dehset dolardın. Yine onları bâs de ettik ki aralaında soruşsunlar diye: İçlerinden bir söyleyen" Ne kadar durdunuz?,, dedi. Bir gün, yahud bir günün birazı. Dediler. Ne kadar durduklarını Allah daha iyi bilir. Şimdi siz birinizi şu gümüş paranızla şehre gönderin de hangi yiyecekler daha temiz ise ondan size bir rızık getirsin. Hem çok kurnaz davransın

3 — Küçük Mağara—Kehf —, Rakim : Dag, Eshabı Kehfin köyü, mekânı veya köpeği.

ve zihar kendini kimseye sezdirmesin. Çünkü ellerine geçirir-
lerse sizi muhakkak recmederler — taşlarlar — yahud millet-
lerine döndürürler. Bu takdirde ebeden felâh bulamazsınız....
Onlar mağaralarında dokuz fazlasıyla 300 senâ eğleştiler..... "

Kuran-ı Kerimin "Kehf Suresi,, nde, Eshab-i Kehfinkin-
den başka kıssalar da vardır. Belirtiyim ki, Kur'an ayetleri :
(Müteşabihat). (Muhakkemat) diye iki kısımdır. Müteşabi-
hat denilenler : Ya-sin, Ha Mim, Elif Lâm Râ... gibi rumuzlu
harflerdir. Bunların kat'i medluleri belli değilse de Allah ile
Resulü arasında şifredir deyenler vardır.

Muhakkemat kısmı ise, kâsia buyruklar ve ibret almak
için, hisse almak için inzal edilen hikâyelerdir. Eshab-ı Kehf
suresi de bu kabildendir.

Eshab i Kehf hakkında asıl mevzuat bilgiyi : (Roma İmpa-
ratorluğunun İohitat ve sukutu (1) adlı eserden, İogilizcesin-
den, İktibas ediyorum:

" Yeni uyuyanlar esturesi : Küçük Teodozyos'un salta-
nat sürdüğü devre, Afrikanın Vandallar zamanında fethi sıra-
larında bunların muhayyel tarihi rast gelir. İmparator DESİYÜS
hıristiyanlara teaddi ettiği zaman Efesus'ten 7 necib genç
geniş bir dağın yanındaki geniş bir mağaraya gizlendiler. İmpa-
rator emirler verdi ki mağaranın kapısı büyük taş yığınları ile
kapatılsın. Bu suretle onlar, derin bir uykuya daldılar. Bu uyku
mücizevi bir surette uzatıldı. Gûya, kuvvayi hayatiyyeyi incit-
meksizin 187 senelik bir zaman devametti. O zamanın nihaye-
tinde bu dağın veraseti (ADOLİYÜS) adındaki kimseye İnti-
kal etti. Bu adamın köleleri, bir köyün İmari için kereste to-
dariki maksadıyla bu dağdaki taşları aldılar.

Güneşin ışıkları mağaranın içrisine girince Eshab-ı Kehf
uyanmağa nail oldular. Kendilerinin zannına göre bir kaç sa-
attik bir uykudan sonra açlığın nidasiyle muztar kaldılar. Ken-
dilerinden biri olan (JAMBİL'KOS) gizlice şebre dönecek,

— Devamı Sahife 24 de —

1 — Gibbon — The Decline And Fall of The Roman Empiro' isimli
eserden Yalvaçlı, amıcam oğlu, Bay Avni Adam tarafından tereüme
edilmiştir. Kendisine burada teşekkür ederim. N. K.

Türk Dili

Yazan : Behçet ALTIN

10 Ağustos 1942 günü Ankarada toplanan 4 üncü Türk Dil Kurultayı dolayısıyla Türk dilciliği yepyeni bir hamle daha yapmış bulunuyor. 26 - Eylül - 1942 de Dolmabahçe sarayında toplanan Dil kurultayı her iki senede bir (934, 986 da) toplanmalar yapmış büyük ve emsalsiz dâhi Atatürkün vakıtsız ufulü ve dünyanın ondan sonraki buhranlı günleri dolayısıyla bu toplanmalarına altı senedir devam edememişti. İşte bu küllenmeğe ve unutulmaya doğru giden Kurultay toplanmaları bu yıl yeniden hem de inkilâbın merkezi olan Ankarada Atatürkün bu gaye için kurduğu Dil, Tarih ve Coğrafya fakültesinde faaliyete geçmiştir.

Bu küçük dergide ve böyle bir yazıda Türk dilciliği, yapacağı işler, gayesi, kurultaylar, Türk dil kurumu ve çalışmaları gibi Akademik ve henüz maziye mal kayıt edilmemiş dil bahisleri üzerinde konuşmak ve yazı yazmak büyük selâhiyet işi olduğu gibi bu sütunların da uzun incelemelere müsait olmadığı tabiidir. Bunun içindir ki biz sadece Türk diline kısa bir göz atarak, dilimiz üzerinde kurumun ve kurultayın faaliyetlerle, Türk dilciliğinin gidiş istikameti bahsinde imkân nisbetinde hülâsatan görüş ve düşüncelerimizi kaydetmekle iktifa edeceğiz.

1 — TÜRK DİLİ ; Türk Dili bütün garp alimlerinin kabul ettiği gibi bitişgen (Aglutinante) bir dildir. (1) Bu dil, men

1 — Bitişken aglutinante ; bir köke bir veya birkaç ekin kaynaşması suretiyle yeni kelime ve manalar teşkil olunan dil zümresidir.

şeyini bilmeyeceğimiz kadar eski devirlerdenberi konuşulmuş ve konuşulmakta olan bir dildir. En eski bildiğimiz tarihî vesikalara göre (2) bu dil Orta Asyada Şimal, Cenup lehçelerile bilâhare de muhtelif lehçe ve şivelere ayrılmış olarak gözükmetedir. Bu lehçelerden bir tanesi olan bugün bizim konuştuğumuz Anadolu lehçesi (3) -ki üzerinde durmamız en çok gereken kısımdır. Anadolu da 1071 Malazgirt zaferinden sonra yerleşmeğe başlar. Ve nihayet Karaman Mehmet Beyin gayretile mevkiini kuvvetlendirerek Osmanlılar devrinde istikrar kesbeder.

Anadoluda resmi ve edebî dil olan Türkçe medrese ve tekkenin tesirile teşekkül eden zevk ve İstanbulun fethile kurulan saltanat ile divanın tesirile de Arap ve İran dillerinin nüfuzu altına girmeğe başlar. (4) Bu tesir önceleri yalnız vezin uydurmak için nazım dilindeki kelimelere, Sinan Paşanın tazarruatından başlayarak seci zihniyetile nesir diline ve resmî dile kadar girerek kendini gösterir. Ve nihayet dilimize yalnız kelime getirerek kalmayıp Gramer kaidelerine bile kapı açar.

Netice itibarile Türk dili; Edebiyat, İlim ve Fen dili kelimelerini Şarkın bu iki dilinden dilenmeye ve istiane etmeğe mecbur kalmıştır. Böylelikle Osmanlıca denilen sun'î bir dil teşekkül etmişti ki ancak yazı dilinde kullanılan bu dili ne Türk konuşmasında kullanıor ne Arap ve İranlı okuyup anlayabiliyordu. (5)

İşte Osmanlıca böyle bir halite olmuştu. Tanzimattanberi saflaştırılması ve özleştirilmesi için muhtelif fikirler ileri sürül-

2 — Orhun abideleri; yenisey mıntakası 731, 735.

3 — Radloff; Garp lehçesi

4 — Anadolu da eskiden beri konuşulan dil cenup ve şark tesirleri altında kalmıştır. Bu coğrafi hususiyeti Osmanlıcadaki Arap Acem kelimelerine mukabil neticede de Sümer ve Akat dillerinin tesiriyle görmekteyiz.

5 — Meselâ Bakinin kanunî Süleyman hakkındaki merseyesinin 1. Beyti: (Ey payı bendi dağıngehi namu menk X Takey hevayi meşgallei dehri bidirenk.) Bir tek türkçe kelimesi bulunmayan ve okunduğu zaman ne bir Arabın ne de bir İranlının hiç bir şeyi anlayamayacağı bir dil halitesidir.

müş muhtelif hareketler yapılmış (6) Yüz senedenberi dilin Türkçeleşmesine gayret edilmiş, hariçte ve dahilde muhtelif Türkçülerin bu bapta muhtelif fikirleri olmasına rağmen hemen hemen hiç bir şey yapılamamıştı.

Kimisi dilimize girmiş kelimeleri tamamen atmak ve saf Türkçeyi bulmak, bunun için de icabederse Orta Asya Türk lehçelerinden istifade etmenin gerekliliğini söylüyor. (7) Kimisi dilimize giren yabancı sözlerin halk arasına yayılanlarının artık bizim kelimelerimiz, bizim malımız olduğunu bunları atmamız icabettiğini i'eri sürüyordu. (8)

Türkçenin saflaşması üzerinde ifratçılarla tefrikçiler böyle birbirini nakzederken herkes bu dilin temizlenmesini istiyor fakat yol henüz bulunamıyordu.

Bu kargaşalıklar yeni harf'erin kabulünden sonra kendisini daha çok hissettirmeğe başladı. (9) Türkçe Türkçelemeliydi fakat nasıl;

İşte buna, Türk dil kurumunun teşekkülü ile, Atatürk en kestirme ve en belîğ cevabı vermiş oluyordu.

2 — Türk dil kurumu faaliyetleri ve Kurultaylar;

Türk dil kurumu Türkçenin özleşmesi ve Türkleşmesi için açılan bir istiklâl savaşı bir benlik davası müessesesidir. Bunun için kurulduğu günden bu güne kadar mütemadiyen dilimizin Etimolejisi, filolojisi ve grameri gibi ilmî terim işleri derleme ve kılavuz neşretme gibi filî hareketlerle adeta bir dil akademisi vazifesi görmektedir.

Bu müessese ilkönce Türkçe üzerinde alimlerimiz ve dilcilerimizin düşünüş ve mütalaa'arını toplayarak faa'iyete geçti.

6 — Ziya paşanın şiir ve inşa adlı makalesi, Namık Kemal'in muhtelif makale ve yazıları.

7 — Cevdet paşa; Eüblgazi buhadırhan'dan şecere-i Türki tercümesi Türkü Necip (Hizmet gazetesi lamir) ve buna benzer.

8 — Ziya Gok'alp. Ali Canip ve Ömer Seyfettin (Genç kalemler Selânik.)

9 — Yeni harfler Türk fonetiği esas tutularak kabul edilmiş Latin şekilli harflerdir. Yabancı kelimeler bilhassa Arapça, farsçanın kelimeleri bu harflerle yabancılıklarını bir kat daha hissettirmiştir.

(10) Herkesin düşüncesi Türkçenin bu yabancı boyunduruğundan kurtulması Türkçenin istiklâli idi. Evet bunun için Anadolu halkın arasında yaşayan ilim ve edebiyat dilimize girmemiş ne kadar ke'imemiz mevcut olduğunu anlamak gerekiyordu. Bu iş tarama dergisi ile korcalandığı gibi son derleme dergisi ile de eksiklerini itmama çalıştı.

Kelimeler toplanmıştı fakat bunların bir çoğu aynı manaya geldiği gibi aynı kelimelerin de bir çok manalara geldiği gözüküyordu. Bunu Edebiyat ve sanatçı'arımıza havale etmek onların bu kelimeleri güzel ve yerli yerinde kullanmalarını beklemek ve istemek lâzımdı. Bu iş ise yavaş yavaş zamanla yapılmaktadır. (11) Araptan, İrandan yalnız kelime değil ilim dili istilâbları ve gramer kaideleri de dilimize dolmuştu. İşte bu iş'e uğraşmanın başlıca iki neticesi;

A) Terimler meselesidir ki üç senedir bir çok münakaşa ve dedikodu olmasına rağmen mekteplerimizde yeni terimler gün geçtikçe yerini sağlamaktadır. Zira mektebe giren çocuk müsellesi, sa'is, sülûs teslisi murabbai, rabi, rubu, terbiü ayrı ayrı kelimeler gibi öğreniyor. Arabın emsilesini, binasını, avamini bilmediği, onun iç bükünle (Flesone) le türettiği sözleri öğrenip kavrayamadığı için yabancılık çekiyordu. Halbuki bunun yerinde kendi bildiği Türkçenin bir kökünden türemiş bir kelimeyi bellemek için bugün daha az gayret sarfediyor. Çünkü onun zihninde bu kelime ilk önce türeme manasını tam olarak belirtip canlandıramazsa dahi bir kelime hayali yaratabiliyordu. Meselâ ; Üçü bilen her Türk çocuğu Üçgen derken Üçle alâkalı bir şey arıyor ve hendesedeki bu terimi bir defa öğrenince bir daha unutmuyor.

B) İkincisi gramer meselesi : Türk dilinin grameri evve-

10 — Türk dili kurultayları.

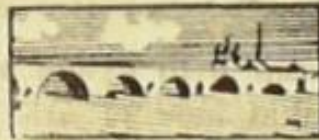
11 — On senedir konuşma ve yazı dilimize gelen Türkçe kökten türetilmiş kelimelerin miktarı bir hayli çoğaltılmıştır. Bu canlı olarak görebilmek için eski harflerin son günlerindeki her hangi bir gazete makale veya kitabı karşılaştırmak kâfidir.

lâ arap dilinin tesiri ile kurulmuş bir gramerdi. (12) Türkçeyi Arap dili kaidelerine göre düşünmek zihniyeti hakim iken (Sarı Osmanî) böyle yapılmıştı. Buna garbin düşüncesi de sonradan ilâve edilerek yeni bir gramer sistemi ortaya çıktı. (13) bu mekteplerimizde okutuluyordu Fakat hangi Türk çocuğu bu gramerden dosdoğru ve tam olarak bir mana anlayabiliyor. Ve ondan Türkçemiz hakkında bir fikir çıkarılabiliyordu. (14) Kah mefulüanh, mefulübih, kah akküzative, dative. Hayır ne o ne de bu. Türkçenin bu isim tasrifleri ve fiil tasrifleri ne Araba ne de Fransıza benzer. Hem ikisi hem de hiç birisi.

Bunun için yapılacak iş Türkçenin tarihçesini tetkik etmek. Türk dili tarihini yapmak ve ondan sonra gramerimize, hakikî gramerimize kavuşmak ve sahip olmak mümkün olabilir. Yoksa yalnız garbin usulü ile kurulan sistemlerde şark noksan kalıyor. Bir sürü istisnalarla karşılaşarak bir çok halkın öz malı Türkçe kelimelere yabancıdır, kaide haricidir demeye mecbur bulunuyoruz.

Netice; Türk dili gün geçtikçe biraz daha kendini bulmaktadır. Bunun delilleri ise yukarıda saydığımız gibi Türkçenin yabancı kelimeler, kaide, terim salgınlarından kurtulması kendî malının kullanmağa başlamasıdır. Liselerimizde artık yabancı terimler kalmamıştır. Bunun gibi gramerimizde kendisini bulmağa doğru ev kuvvetli adımları atmış bulunuyor. O halde beklememiz lâzım. İşin yolu bulunmuş yalnız yürümek mütemediyen usanmadan, bıkmadan yürümek lâzım. Şuurlu ve milliyetçi Türk gençliği Atatürkün açtığı adımı bu yolda Milî Şefin ışığı ile hiç şüphesiz bıkmadan usınmadan takip edecektir.

Behçet Altun

-
- 12 — Cevdet paşa ve ondan sonraki gramer kitapları
13 — Hüseyin Cahit ve ondan sonraki Gremer kitapları
14 — Ben de bunlardan biriyim
15 — Tahsin Bangoğlu anket gramer

Efsus (1)

Terzî Hüseyin ŞAŞIRMAZ

Açılır çiçeğin Sultan navruzda
Kokar burcu burcu her yanın Efsus
Bulunmaz emsalın senin bu düzde
Söylenir her yerde o şanın Efsus

Bir yanın Bekcegiz bir yanın Atlas (2)

Bakanın gönlünde kalırmı hiç pas
Sözlerim doğrudur sanman iltimas
En güzel yerisin dünyanın Efsus

Eyi bir yaylasın çok güzel yerde
Her yanın bağ bahçe boş yerin nerde
Yok böyle güzellik başka bir yerde
Bu letâfet senin nişanın Efsus

Soğuk bile yapsan sevilir karın
Buğdayın çok olur bulunmaz darın
Dünyaya yetecek biber çıkarın (3)
Çok şöhret bulmuştur bostamın Efsus

Arayan bol yemiş burada bulur
Pek güzel meyvanla üzümün olur
Gelen gitmez sende misafir kalır
Bir gün eksik olmaz mihmanın Efsus

Yemyeşil düzlerin deniz sayılır
Bol suyunla pisliklerin arınır
Fakir fukaralar sende barınır
Görülmez inşallah buhranın Efsus

Türk yurdusun belli uydun asıra
Ediyon terakki hele şu sıra
Alışın verişin benzer Mısıra
Çoğaldı moderin dükkânın Efsus

1 — Elbistanın bir nahlyesidir ve şairin vatanıdır
2 — Bekcegiz, atlas: ayrı ayrı birer dağ adıdır
3 — Biber fazla istihsal eder

Berrak souk sular içinden akar
Tatlı kokuların her yeri yıkar
Zannetmem yoktur dengine çıkar
Çok güzelsin eyle ilânin Efsus

Saharde ötüşür turna ördek kaz
Ne kadar methetsen Efsus seni az
Bülbülün gülüne eyleyince naz
Cezbeden gönlünü insanın Efsus

Yeşerip zümrüde dönünce dağlar
Her taraftan coşkun suların çağlar
Sarıp solan da bahçeler bağlar
Oda bir manzara hazanın Efsus

İçmeye suların gayetle şafi
Bulunmaz kir pası ve hem pek sâfi
Tarihi şekersin isbatı kâfi
Binlerce asarı nihanin Efsus

Bir yanın kırklarda yediler böyrün
Dede baba veli şeneltmiş karın [4]
Terzidir tertibeyleyen şirin
Himmetleri olsun yazanın Efsus

Terzi Hüseyin ŞAŞIRMAZ

4 — Orta manasınadır

Eshab-i Kehf'in Tarihçesi

— 16 ıncı sahifeden devam —

arkadaşlarının ihtiyacı için yiyecek tedarik edecekti. Halâ öyle diye bilirsek, bu genç kendi doğduğu bir memleketin kendine âşina olan manzaralarını tanıyamadı ve onun hayreti Efsus'un kapısını üzerine dikilmiş olan büyük bir salibin - haç - manzarasıyla arttı.

Oun 187 sene evvelki geyiniş tarzı ve matrik lisanı ekmekçiyi şaşırttı. Ki o da ekmekçiye (DESİYÜS) ün bir parasını varmıştı. Gizli bir hazine bulduğu şüphesiyle mahkeme huzuruna götürüldü. Oların istintakı, bu şaşırtıcı keşfi meydana koydu. Hristiyan olmayan zalimin zulmünden kaçan adamlar oldukları anlaşılınca hakimlerin de hayretleri arttı. Efsus'un Baş Papazı, diğer papazlar ve idare adamları ile halk ve bir rivayete göre de bizzat İmparator Teodozyos bu 7 uyuyanların mağaralarını ziyarete koştular. Mağarada uyuyanlar ise kendi kutlanmalarını dinlediler ve kendi hikâyelerini söylediler. Bunları sonra derhal huzur ve sükûn içinde ebedi uykuya daldılar.

Bu acayip hikâyenin aslı. Asrî Yunanlıların örne efsanelere ve inanmak kabiliyyetine atfolunamaz. Çünkü kabili tahkik olan bu anane bu mefruz mücizesinin yarım asırlık zamanına kadar tahkik olunabilir.

Küçük Teodozyos'un ölümünden iki sene sonra doğmuş olan Suriyeli bir Başpapaz olan SARUG 'lu JAMES, yazdığı 230 mevzelerinden birini bu Efsus'lu gençlerin medhiyesine hasretmiştir. Altıncı asrın n hayetinden evvel onların ananeleri TOURS'lu GREGORY'nin himayesinde Fıriyak lisanından Lâtin lisanına tercüme edilmiştir.

Şarkın muhtelif cemaatları bile onların hatıralarını müteşavi bir hürmetle muhafaza ediyorlar ve onların isimleri Romaliya müteallik Habeş ve Rus salnamelerinde şerefli bir surette yazılmıştır. Onların şöhreti sade Hristiyanlık âlemine ânhisar etmeyüp Muhammedin Suriye taraflarına kervanla git-

ttiği sırada öğrenmiş olması muhteml olduğuna göre bu meşhur efsaneyi bir vahy-i ilâhi gibi Kurana takdim etmiştir. Muhammedin dinine salık olan — Bingaleden Afrikaya kadar — bütün milletler tarafından Eshab i Kehfin menkibeleri kabul ve tezyin edilmiştir.

İskandinavya'nın uzak hudutlarında buna benzer bir ananın nişaneleri keşfedilmiştir. Nevi beşerin aklı meylini mübeyyin bu kolay ve cihane yayılmış inanış bu hikâyenin hakiki kıymetine atfo'unabilir.. " (1)

İşte Eshabii Kehfin menkibeleri burada bitti. Şu kadar ki onların uyudukları mağara, yani makamları Tarsus üzerindeki dağda, E'distanı Yarpuz kasabasında eski Efsus harabesinde İzmire yakın Selçuk kasabası olan Eski Efesus mevkiinde ve hatta İsnanya'ya bir mevkide olarak 4 yerde gösterilmiştir. malûm oluğu üzere bu kabil efsaneleşmiş şahsiyetlerin esasen meçhul kalmış kabir ve makamları müteaddit mahallerde gösterilmek bir anane halini almıştır. Bu makamlar her dine salık kimseler tarafından ziyaretgâh sayılmıştır. Meselâ : Her yerde tesadûf edilen Hızır İlyas makamları, Meryem Ana ayazmaları, Hazreti Alinin ayak izleri, Türlü Evliya kabirleri gibi.

Mamafih, Eshab i Kehfin esil makamının Elbistan'daki Efsus kasabasında veya Tarsusta olması muhtemeldir.

Müzemizde mevcut eski şer'i mahkeme sicillerinden Tarsus'a ait bir defterinde 1225 tarihli şu kayda tesadûf ettim : «Berati şerifi âlişan sureti kayıt şüd. Medinei Tersusta Ulaş nahiyesinde vaki Eshabül Kehfin mağaralarında yevmi bir akçe vezife ile türbedarı olan eşşeyh Ali bilâ veled fevtolub yeri halî ve hizmeti lâzimesi mahlûl olmağla yerine erbabı istihksaktan ve sulehadan işbu rafii tevkii refiûşan-i Hakani Mavlâna Esseyid Şeyh İsmail Eonakşibendi her veçhile layık ve mahal ve müstahak yedine müceddeden işbu beratı şerifi

1 — Gibbon — The Decline And Fall of The Roman Empire' isimli eserden Yalvaçlı' amucam oğlu, Bay Avni Adam tarafından tercüme edilmiştir. Kendisine burada teşekkür ederim. N. K.

Birinci Bölüm

— 14 —

Derliyen :
Cemal Oğuz Öcal

— K —

1581 — Kocanın kârı içeri,
kendi dışarı.	1588 — Kaşığıyla verir, sa-
piyle gözünü çıkarır.
1582 — Kocam it olsun, ge-
tirdiği et olsun.	1589 — Kazma kuyuyu, ka-
zarlar kuyunu.
1583 — Kocanın bir nazır,
biri ölürse biri hazır.	1590 — Kazı koz anlama.
1584 — Kadın, el kiridir.	1591 — Kaş yaparken göz
çıkartır.
1585 — Karda gez. izini belli
etme.	1592 — Kalıp kıyafetle adam
adam olmaz.
1586 — Karamanın koyunu,
sonra çıkar oyunu.	1593 — Kaldın evlât eline ,
iyi söyle gelinel!
1587 — Kaş ile göz, gerisi
söz.	1594 — Kar yağdı, iz ka-
pandı.

âlişan verilmek babında Adana kadısı Mevlâna Esseyid İbra-
him arzetmeğin beratı hümayunumu verdim. 11
receb 1225. Kostantiniyye el mahruse.»

Makalemi, Eskişehirli şair Vehbi'oin şu beyitleri ile bağ-
lıyorum :

“ Sırr-ı aşkı duydu Yemliha olub lâl-ü hamûş
Mekselina oldu. emraz-ı mezayay-i sūrûş
Bade-i tevhidi Meslina'ya işrab ettiler
Ol sebepten oldular Mernûş, Debernuş, Sazenuş
Cür'a kalmıştı meğer cam-ı Kefestetayyuş'tan
Kâselis-i bezmolub Kitmir dahi olmadı boş. „

- 1595 — Kanı kan ile yumazlar, kanı su ile yurlar.
- 1596 — Kan ciğer.
- 1597 — Kan kardeşi.
- 1598 — Kanı bozuk.
- 1599 — Kansız olan dinsiz olur.
- 1600 — Kazanda ye.
- 1601 — Kargayı bülbül diyesatar.
- 1602 — Karga bülbül gibi ötemez.
- 1603 — Kırkıdan sonra azana çare bulunmaz.
- 1604 — Kapıdan kovsan bacadan girer.
- 1605 — Kardeşi kardeş, rızkını ayrı yaratmış.
- 1606 — Kadının saçı uzun, aklı kısa.
- 1607 — Kızını döğmeyen dizini döğer.
- 1608 — Komşu boncuğunu çalan gece takır.
- 1609 — Kanatsız kuş uçmaz.
- 1610 — Kırdığı yumurta kırkı geçti.
- 1611 — Kırdığı ceviz kırkı geçti.
- 1612 — Kendi göbeğini kendi keser.
- 1613 — Kedi uzanamadığı ciğere pis dermiş.
- 1614 — Keskin sirke küpüne zarardır.
- 1615 — Koyunun bulunmadığı yerde keçiye Abdurrahman Çelebi derler.
- 1616 — Keçide de sakal var.
- 1617 — Kedi ne, budu ne.
- 1618 — Kahvenin yüzü kara. amma, yüz ağartır.
- 1619 — Kol kırılır, yen içinde kalır.
- 1620 — Kuruya kurt düşmez.
- 1621 — Koça boynuzu büyük o'maz.
- 1622 — Kendi çalar, kendi oynar.
- 1623 — Kör ölüde badem gözlü olur.
- 1624 — Kötülük eden kötü lük bulur.
- 1625 — Kimse kimsenin nasibini yemez.
- 1626 — Kişi, kişiliğini belli eder.
- 1627 — Kişi, akraniyle azar.
- 1628 — Kimsenin ahı kimse de kalmaz.
- 1629 — Kaşın üstünde gözün var demedi.
- 1630 — Kendini beğenmiyen çatlar, ölürmüş.
- 1631 — Köpek köpek iken ekmek yediği kapıyı bilir.
- 1632 — Keyf, kılığa bakmaz.

Cumhuriyet «olmaz»ı «olur» yaptı

Adana'da Yapılan Türkiye Yüzme Birinciliği

Seyhan Bölgesi Türkiye Yüzme Birincisi Oldu.

Yazan : OSMAN SEVAL

Beden Terbiyesi Umum müdürlüğü tarafından tertip edilen Türkiye yüzme birincilikleri bu yıl şirin Adanamızın modern yüzme havuzunda yapıldı.

Küçük bir olimpiyadı andıran bu müsabakalar başından sonuna kadar heyecan ve alâka ile takip edilmiş, sportmen Adanalıların coşkun tezahürlerine vesile olmuştur.

Müsabakaların ehemmiyetini ve halkın göstereceği büyük rağbeti evvelinden anlamış olan bölgemizin kıymetli idarecileri her türlü tedbirleri almışlardı. Yüzme havuzu etrafında yüzücülerin seyircilerin istirahatı için gölgelikler ile soyunma yerleri, hoparlör, telefon ve elektrik tesisatı yapılmış şehir ve sokaklar spor vecizeleriyle donatılmış; bir zafer takına (32 Bölgenin Yüzücülerini Hoş Geldiniz) (Beden Terbiyesi Seyhan bölgesi) yazdırılmış ve bu tak 1 Eylül'den 7 Eylül sabahına kadar bir hafta müddetle geceleri ışıklandırılmış Adana şehri bayram sevinci yaşamıştır.

Misafirlerimiz Beden Terbiyesi Seyhan Bölgesi mihmandarları tarafından istasyonda karşılanarak otellerine yerleştirilmiş ve boş zamanlarında şehrin münasip yerleri gezdirilmiştir.

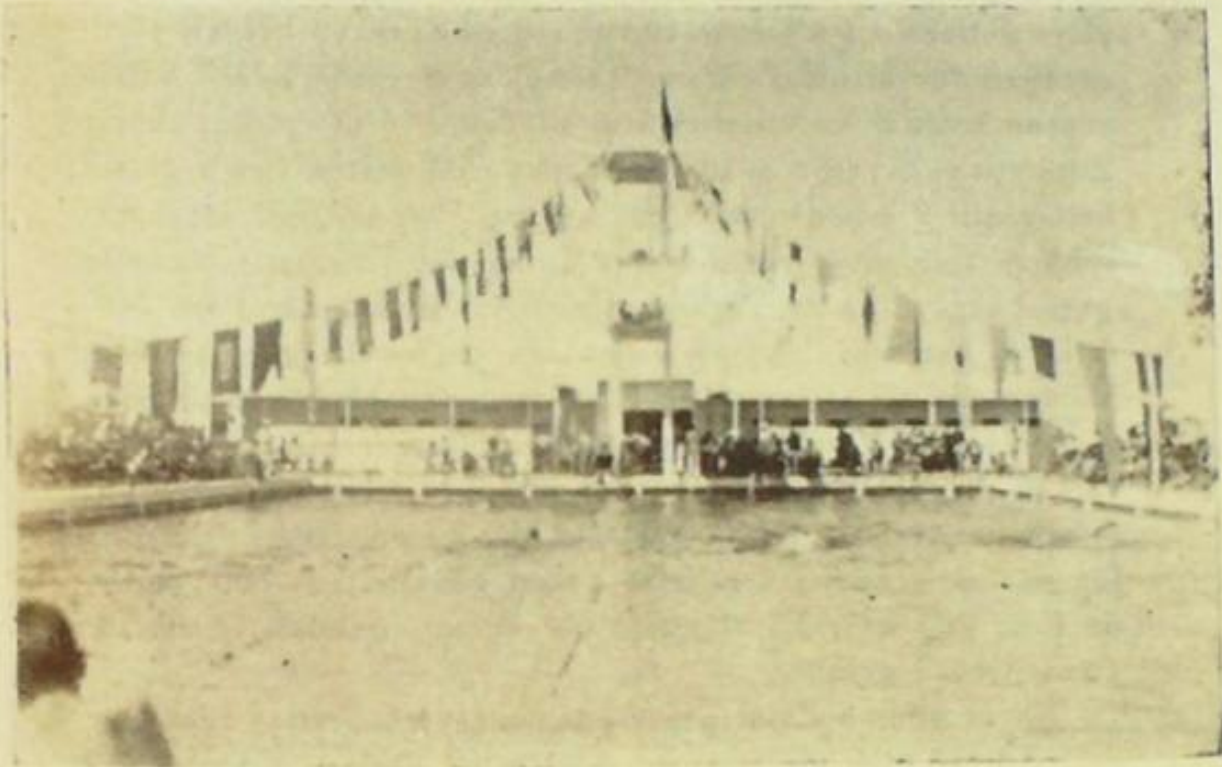
Misafirlerimiz şerefine 4 - 9 - 942 günü saat 21 de Beden Terbiyesi; 6 - 9 - 942 günü saat 21 de Adana Belediyesi (325) kişilik yemek ziyafeti; 7 - 9 - 942 günü saat 17 de Halkevi çay ziyafeti vermiştir.

Türkiye'de ilk defa 32 Bölgenin iştirakiyle yapılan bu mu-

sabakalara; Ankara, Antalya, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Gaziantep, Giresun, Hatay, İçel, İstanbul, Isparta, İzmir, Kastamonu, Kayseri, Kocaeli, Muğla, Ordu, Rize, Samsun, Seyhan, Sinop, Sivas, Tekirdağ, Trabzon, Urfa, Zonguldak bölgeleri iştirak etmiştir.

5 - 9 - 1952 Cumartesi günü bölgeler yüzücüleri ve idarecileriyle hakemler tam saat 9.30 da Beden Terbiyesi Seyhan Bölgesinin hazırladığı çelenği Bölge binasından alarak başta Halkevi bandosu olduğu halde Şehrin ortasından muntazam bir surette geçerek ATATÜRK anıtına geldiler ve anıta merasimle çelenk koydular.

Öğleden sonra bütün yüzücülerin iştirakiyle yüzme havuzu etrafında yapılan beden hareketlerinden sonra muntazam bir geçit rasmi yapılmıştır.

Saat tam 14 te Halkevi bandosunun iştirakiyle bütün yüzücülerin hep beraber söylediği İstiklâl marşını müteakip mikrafon başına gelen sportmen bölge Başkanımız Seyhan Valisi

Sayın Bay Akif İvidoğan'ın heyecanlı bir nutkiyle müsabakalara başlanmıştır.

Programa göre ilk gün şu müsabakalar yapıldı:

100 M. Serbest.

200 M. Kurbalama.

400 M. Serbest.

Traplen atlamaları.

4 × 200 Bayrak yarışı.

Su sporlarında şöhret kazanmış ve 9 sene üstüste Türkiye şampiyonluğunu almış olan İstanbul yüzücüleri ile su sporlarında hayli ilerlemiş olan diğer bölgelerin karşısında daha henüz geçen mevsimin sonlarında faaliyete geçen Adana yüzme havuzunda yetişen gençlerin ne derece alacaklarını herkes sabırsızlıkla bekliyordu.

Günün ve müsabakaların birincisi olan 100 metre serbest yarış neticesinde bütün rakiplerini geride bırakan bölgemiz yüzücülerinden Mahmut zaferin ilk müjdesini verdiğiinden halkın coşkun tezahür ve alkışları arasında sudan çıkıyordu. Henüz kalplerdeki heyecan sükûn bulmadan 200 metre kurbağlama başlamıştı. 9 seneden beri bu yarışın birinciliğini muhafaza eden ve tesis ettiği rekor henüz kırılmayan İstanbullu Yusuf'la geçen seneye kadar Türkiye ikinciliğini kazanan İçel'den Muzafer'in karşısında Adana havuzunun bir senelik genç talebesi Muharrem'in ne yapacağı bütün seyircileri haklı bir düşünceye sevk ediyordu. Yarışın bitmesine daha 50 metrelik bir mesafe varken ATATÜRK Parkı coşkun bir alkış tufanı ile inliyordu. Adanalılar, zaferin ikinci müjdecisi Muharremi alkışlıyordu. Bütün nazarları derhal üzerlerine çeken gençlerimiz 400 metre ile 4 × 200 Bayrak yarışında da birinci gelerek daha ilk günden başa geçtiler.

İkinci gün: 6 Eylül pazar günü muayyen saattan çok evvel misli görülmemiş kalabalık bir seyirci kütlesi havuzun etrafını doldurmuştu.

Gençlerimiz bugün dünden daha fazla bir varlık göstererek Türk Bayrak yarışında yeni bir Türkiye rekoru kırarak yarışın hitamında İstanbul'un kazandığı 102 puvana karşı 123

(Arkası var)

Halkevi Çalışmaları

Ağustos:

1— 6—9—942 tarihinde Riyaziye, Fransızca, İngilizce, Almanca kursları açılmış iki ay müddetle devam ederek ikmale kalmış talebeler yetiştirilmiştir.

2— 16—8—942 de Evimiz Spor komitesinin, yüzme havuzunda tertip ettiği «Susporları» teşvik müsabakasına 600 genç iştirak etmiş ve müsabaka çok heyecanlı olmuştur.

3— 30 Ağustos 942 günü Zafer bayramı münasebetile Halk-evlilerinin ve bandosunun iştirakile Atatürk Anıtına çelenkler konmuş ve hoparlör ile nâşriyat yapılmıştır. Gecesi Evimiz salonunda Asteğmen Mithat Sıracoğlu tarafından günün mevzu ile alakadar bir konuşma yapılmış ve konser verilmiştir. Aynı gece Askerî fener alayı evimiz önünde coşkulu şenlik teşahüratında bulunmuş ve burada kahraman askerlerimize hitaben Kütüphane Komitesi Reisi Vehbi Evinç tarafından bir nutuk söylenmiştir.

eylül:

1— 3—9—942 günü Evimiz Aile gazinosu törenle açılmıştır.

2— 23—9—942 Adanada Sıtma Enstitüsünde kurs görmekte olan 80 yâni doktorumuzun Adanadan ayrılması dolayısıyla Halkevimiz tarafından bir çay verilmiş ve 180 davetli bu toplantıda bulunmuştur.

3— 26—9—942 Dil Bayramı kutlama töreni yapılmış ve gecesi İkinci Ortaokul Müdür Muavini Sait Toraman tarafından bir konferans verilmiş Şair Cemal Oguz tarafından bu mevzua uygun güzel bir şiir okunmuş, müteakiben Halk müzigi konseri verilmiştir.

I inci Teşrin:

1 — 3—10—942 de Evimiz salonunda çaylı aile toplantısı yapılmış ve Celâl İnce konsere sesle iştirak etmiştir.

2 — 20—10—942 de Daktilo kursumuz açılmıştır.

3 — 17—10—942 de bir yıl devam etmek üzere İngilizce kursu açılmıştır.

4 — 25—10—942 de Bayan Samime Aydoğmuş, Bay Hikmet Hazer, Bay Hilmi Tümer tarafından bir konser verilmiştir.

5— 29—10—942 Cumhuriyet Bayramı münasebetile büyük bir tören tertibedilmiş ve hoparlörle konferans ve müzik neşriyatı yapılmıştır.

Halkevi Haberleri

● İhtiyat subayı olarak orduda vazife görmekte olan Evimiz Reisi Doktor Kemal Satır, Ağustos ayında terhis edilmiş ve vazifesine başlamıştır.

● Yıllar önce mecmuamızın Neşriyat Müdürlüğü vazifesini görmekte olan Kıymetli Şair Arif Nihat Asya, Malatya Lisesi Müdürlüğüne tayin edilmiştir.

● Mecmuamız Yazı İşleri Müdürlüğünü ifa etmekte olan Osman Sümer, İhtiyat Subay Okuluna gitmiş bulunmaktadır.

Görüşler, Evimizi bu kıymetli elemanlarla yeni ödevlerinde yüksek başarılar diler.

Mes'ul Müdürü : AVUKAT KEMAL ÇELİK
Yazı İşleri Müdürü : VEHİD EVİNÇ
Basıldığı yer : BUGÜN MATBAASI

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Derginin Adı	Çıkaran Halkevi	Kaç günde bir çıktığı
Akpınar	Niğde	Ayda bir
Aksu	Giresun	» »
Başpınar	G. Antep	» »
Burdur	Burdur	» »
Çorumlu	Çorum	» »
Dranaz	Sinop	» »
Doğuş	Kars	» »
4 Eylül	Sivas	» »
Duygular	Bolu	» »
Edirne	Edirne	» »
Erciyes	Kayseri	» »
Fikirler	İzmir	15 günde bir
Gediz	Manisa	Ayda bir
Görüşler	Adana	» »
H. B. Haberleri	Eminönü	» »
İçel	Mersin	» »
İnan	Trabzon	» »
İnanç	Denizli	» »
Kara cadağ	Diyarbakır	» »
Kara Elmas	Zonguldak	Üç ayda bir
Kaynak	Balıkesir	Ayda bir
Konya	Konya	» »
Küçük Menderes	Tire	» »
19 Mayıs	Samsun	» »
Porsuk [Halkevi]	Eskişehir	» »
Taşpınar	Afyon	» »
Türk Akdeniz	Antalya	» »
Uludağ	Bursa	» »
Ün	İsparta	» »
Yeni Türk	Eminönü	» »